

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 16 h.
Három évre 48 h.
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Három évre 58 kor.
Külföldre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Három évre 72 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megfelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetési és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

LXII. évfolyam 263. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 november 17.

Az orosz kormány és a lengyel proklamáció.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az orosz kormány hivatalosan a következőket közli:

Német és Osztrák-Magyar kormány felhasználva Orosz-
Lengyelország egy részének elfoglalását, lengyel területnek Oroszország-
tól való elszakítását, önálló állammá való emelését proklamálta. El-
lenségünknek ezen eljárásukkal nyilvánvaló céljuk, hogy orosz-len-
gyel ujoncokkal egészítsék ki hadseregüket. Az orosz kormány
Németország, Ausztria Magyarország eljárásában a nemzetközi
népjog alapelveinek durva megsértését látja, amely jogok megtilt-
ják, hogy a megszállott területek lakosait arra kényszerítsék, hogy
szjót hazájuk ellen fegyvert fogjanak. Ezek után az orosz kormány
érvénytelennek nyilvánítja a proklamációt. Oroszország a háboru
kitörése óta kétszer foglalkozott a lengyel kérdéssel és egy lengyel
királyság alapításával. Az orosz terv szerint az új királyság az ősz-
szes lengyel területeket magában foglalná.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik:
A Duma megüvítése után Garusievic a дума lengyel csapatának elnöke
tiltakozó nyilatkozatot olvasott fel. A felolvasott nyilatkozat szerint a
németektől megteremtett Lengyelország sok tekintetben függő helyzetben
lesz a német hatalmaktól. A németek eljárása csak felháborító sorozásu-
kat akarja igazolni.

Ez a tiltakozás nyilvánvalóan az orosz kormány által rendelte-
tt meg.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Orosz-
ország utasította diplomatáit, hogy tiltakozásukat jelentsék be a lengyel király-
ság proklamálása ellen. Az utasítás szerint Lengyelország az orosz birodalom-
hoz tartozik, lakosságát a cárhoz hűségükje köti.

Rémuralom Moldvában.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik:
Az Epocka jelenti Jassyból: Az egész Moldvában rémuralom
van. Ezek ülnek börtönben, ahol a legdurvábban bánnak ve-
lők azért, mert Bratianu kormányával elégedetlenek. Aki a
régii bojár családokból nincs a fronton, az börtönben ül.

39 belgát öltek meg a franciák.

Berlin, november 16 A nagyfőhadiszállás
létszámát jelentik:

Északi harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábor-
nagy hadserege. Az angolok előretörései
a sailli-serrei mütutnál, valamint Beaumont-
tól délkeletre kézigránátharcban megheiusul-
tak. Erősebb támadások Grandcourt ellen
tűzünkben összeomlottak. Saillisel keleti ré-
szét kemény utcai harcban elragadtuk a fran-
ciáktól. Este a hannoveri 33. gyalogezred a
saupieri erdő északi részén szivósan védel-
mezett francia árkokat rohammal elfoglalt.
8 tisztet, 324 főnyi legénységet és 5 gép-
puskát szállítottunk be. Az Ablancourt-
Pressoa szakaszon tegnap folyt harcokban
a két fél vonalában nem történt változás.

Ostendében 39 belga esett egy ellen-
eséges repülőátadás áldozatául. Békés lot-
haringiai helységekre dobott bombák viszon-
zásul Nancyt az utolsó napokban a levegő-
ből és a földről bombáztuk.

Tüzérségi harc a Kárpátokban.

Keleti harctér.

A dachhoffi hídfőnél (Rigától délkeletre)
egy támadó orosz gyalogosztágot vissza-
űztünk.

Károly főherceg lovassági tábornok had-
csereportja. Az Erdős Kárpátok déli részében
a tüzérségi tevékenység miadkét részről fel-
éledt. Az erdélyrészi keleti arcvonalon a
Putoa völgytől keletre erős orosz támadások
megheiusultak.

Tulkától északra osztrák magyar oszta-
gok a Monte Alunison felderítést végeztek,
Sósmezőnél az Ajtori szorosnál román előre-
törések eredménytelenek maradtak. Campo-
lungtól északra a harc tevékenység erős-
bödött. A románok a Vörös toronyi és Szur-

Meglezdődött a nagy téli kötöttáru vásár a „Hófehérke“ harisnya áruházban Nagyvárad.
SZENT LÁSZLÓ-TÉR, SAS-PALOTA, DROGERIA MELLETT.

Nagy ocassió
14 napig!

Női harisnya, pamut, gyapju, céna és muselin párja K 1-70, 1-96, 2-80, 3-50, 4-50, 6-—, 7-—.
Férfi harisnya, pamut, gyapju és céna párja . . K -96, 1-30, 1-70, 2-50, 3-—, 4-—, 5-—.
Gyermek patent harisnya, fekete és barna párja . K -90, 1-10, 1-30, 1-50, 1-70, 1-90, 2-10.
Női, férfi és gyermek keztü kötött és tricoo párja K 1-—, 1-50, 1-80, 2-—, 3-—, 4-—, 5-—.

Szigoruanszolid
szabott árak!

:: Gazdag választék, rendkívül előnyárak tricooárak, sweatterek női, férfi kötött kabátokban és miudeanemü kötött árakban ::

doki szakaszon át dél felé vezető országutak mentén is szívósan védelmezik hazai földjüket. Előre haladtunk és tegnap 5 tisztet és több mint 1200 főnyi legénységet elfogtunk.

Hazug román jelentés.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege portja. A Dobruzsában előretolt osztagok csatároznak. A Bolasti megszállásáról szóló román jelentés kórhalmány.

A duna vonal több pontján mindkét partról kölcsönösen tüzelnek.

Macedóniai front.

A Csarnaszakaszban az előkészített új állásokat elfoglaltuk. A Struo mellett előrsi csatározások.

Ludendorff, első főszállásmester.

Mi lesz velünk a háboru után?

A francia szektárius szellem, mondotta Prohászka Ottokár püspök, amely nyugaton oly nagy erővel lépett fel, a háboru után nálunk is meg fog jelenni nem kisebb erővel. Tehát napirendre kerül nálunk is az Egyház és Állam szétválasztásának jelzava alatt az egyházellenes agitáció.

Minden világnézet a napi sajtót teszi szervezkedése slápjává. A keresztény sajtó megerősítése tehát létszükséglet. Ez a sajtó ma igen szerény keretekben mozog, míg a romboló sajtó pozitív erőt képvisel a nap után támadja a társadalom erkölcsi izlését és a keresztény hitigazságokat. Ünnepszopokon megjelent kenetteljes cikkei a merkantil sajtónak csak arra való, hogy port hiúsítsanak a közönség szemébe a itt-ott alkalom és érdek szerint a vallásos iránynak is gyujtanak halványan pislogó mécsét, hogy a keresztény társadalomban megfészkelhessék magukat. Ellenben a keresztény társadalom tevékenységéről csak színtelen tudósításokat közöl ez a sajtó, nehogy a keresztény öntudatot és önértéket felbressze.

S ennek dacára a katolikusok sokan ezt a romboló sajtót támogatják, s többet adnak a merkantilfelekezeti lapokban személynékről hozott tudósításokra, mint a keresztény lapokra. Egyházi rézről gyakran kifakadnak a katolikus lapok indokolt, bátor és becsületos kritikája ellen, de elfeledkeznek állást foglalni a destruktív sajtó ellen, amely a keresztény morált és érdekeket támadja, gyalázza, vagy a keresztény öntudatot elaltatja. Tessék ilyen körülmények között egy katolikus lapnak keresztény közvéleményt teremteni.

A nagy politikai és társadalmi küzdelmet a háboru után a szélső liberális irányzatok ellen nem tudjuk teljes fegyverzetrel és municióval felvenni, ha nincs a közvéleményt irányító és mindent behálózó sajtónk. XIII. Leó pápa mondta: „A bajok özönét s a jelen nyomoruságos helyzetet nagyrészt a rossz sajtó rovására írjuk.” Itt nem használ se schajtás, se sopánkodás, itt cselekedni kell. Ha egyszer az államnak a kereszténység a tűzszlopa, hogy lobogjon fénye csak a templomban, hanem az élet-

ben is, akkor a tűzszlop fénye világítsa be a közélet minden terét s szikráival gyujtsa meg minden hozzáférhető lelket.

Ha nem vesszük komolyan az intő jeleket, meg fogjuk érdemelni sorsunkat. Minden keresztény városi centrumban fejleszteni kell a vidék közvéleményét irányító katolikus sajtót. Ha a börtönök, szabadkőművesek, demokraták áldoznak sajtójukra, nekünk sem szabad hátrább maradni áldozatkészégekben. Velünk legyen meg össze-köttetése minden egyházi és közéleti tényezőnek, s ne legyenek katolikus ügyekben befentesebbek, jobban és hamarabb értesültek a destruktívek, mint a keresztény sajtó, mert ez lealázó a katolikus sajtó tekintélyére.

A katolikus papokra nem lehet közömbös, mit hirdet a keresztény sajtó. Windhorst így foglalta össze a tekintetben a pap-ság kötelességét: abonniren, inseriren, korrespondieren. Előfizetni, hirdetni, levelezni. Ezt az adót a kath. hírlapi sajtónak minden papnak meg kell adni, ha XIII. Leó intelmeinek meg akar felelni.

Ha aztán támogatást kap a keresztény sajtó, a keresztény, hivatásos hírlapíró szárnyai megnőnek, szava messze haladzik s igazi bajnok lesz a keresztény publicistikának.

A keresztény hírlapíró feladatai a háboru után meg fog sokasodni. A titáni küzdelemben a keresztény hírlapírásnak hely-píteni, susogni mit sem ér. Nem a küzdelem kikörülése, írja Keményfy K. katolikus publicista, hanem a keresztény tan-gyakorlati beillesztése s nagy alakulásokba, lesz a hivatása. Ha a katolikus hírlapírás az égető keresztény kérdéseket kikörüli, azokat derékon nem ragadja, ha az ellenfél ismét fel nem keresi s a táborhelyet kikörüli, ha csak kendőzi és simogatja az égető kérdéseket, akkor fölösleges a katolikus hírlapírás. A sima hírlapírás, a színtelen elvi védelemmel kielégíthetjük a rombolókat, de adóssá maradunk a keresztény közvéleménynek.

Kiseb rosz nem irni és hallgatni, mint hátellenül irni. A keresztény hírlapírásnak ez legyen a jelzava: C ana, q asi tuba et ne Casses. Kialta, mint a harsona és ne szünj meg! A keresztény hírlapírás, ha fél, hasonlít a bibliai Gedeon elbocsátott fegyvereseihez.

A hírlapírás e fajtáját különösen, amikor a keresztény hírlapíró sokszor a sajtót fájából, gáncs, denunciació és durva támadás éri, nem szabad megtűrni.

Tiszta, nyílt mezőn fogunk állni a háboru után is. Nem leszünk opportunisták, mert keresztény ügyet akarunk szolgálni, s bízunk, hogy a Tiszántúl egy országérez keresztény közvéleménynek lesz irányítója. E törekvéstünkhöz kérjük a keresztény közönség támogatását.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb dísz. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 3. - K. Kapfató: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utí 7/B. Rimanoézy palota.

Gróf Ferenc üdvözlése.

Gróf Ferenc prépost kanonkot debreceni plebánost tudvalevőleg a pápa pápai prelátussá nevezte ki. A jótékonyágáról, nemes szívről, példás életéről ismert és mindenki által becsült főpaprak ez a magas kitüntetés városszerte csztalan örömet keltett Debrecenben. A debreceni városi tanács tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy az alábbi melegsghangu átiratban üdvözli Gróf Ferenc prépost-plebánost:

Méltóságos és Főtisztelendő urunk!

Debrecen sz. kir. város Tanácsa igaz örömmel értesül arról, hogy a Pápa ő szent-sége Méltóságodat pápai praelatus főpappá kinevezni méltóztatott.

Elismerését látja ebben annak a csöndes, de annál buzgóbb és eredményesebb munkásságnak, melyet Méltóságod Debrecenben úgy a római katolikus egyházi hitélet, mint a közjótékonyág terén egyaránt kifejt.

Az az általános nagybecsülés és tisztelet, mely a város társadalmának minden rétegéből Méltóságod közelmult jubileuma alkalmából vallásközlöncsév nélkül kifejezést nyert, méltó betelölést nyert s legnagyobb helyről eredő eme kitüntetés által.

Engedje meg tehát Méltóságod, hogy magas egyházi tisztségének elnyerése alkalmából Debrecen sz. kir. város Tanácsa nevében szerezsekivánatainknak őszinte kifejezést adjunk.

Debrecen, 1916 november 14.

Márk Endre,
polgármester.

Dr Tatay Zoltán,
jegyző.

Lesz még lelkiismeretjárás.

A Körösparti Athénról írt tegnap kiváló szabadkőműves vendégünk, Fényes Samu dr két és félhasásos cikket s el van tőlünk ragadtatva. Különösen irodalmunktól, a melyről még nem tudja, hogy mennyire beteges jelensége a magyar kulturának, s amint gyökere nincs, folytatása sem lesz.

Tetszik neki a peceparti Athén, (így hívták ezt a várost a hetvenes években) s helikoni akadémiaát kíván nekünk, hogy a költői dadogásra tanítanak a kis moderneket s mindent háromszor mondanának. Cikket így végzi:

De nem azt létesítettek, hanem rendőri kirendeltséget, mely barbár eszmasarakkal taposott a városon és kegyetlen ököllel fojtogatta a szépet nemző, életörömet fakasztó magyar Athént.

Ha verset írunk, átkot kiáltanak a fojtogatókra.

Édes, drágs, életöröms Nagyváradom, — lesz még lelkiismeretjárás?

Hozzáljuk Samu mester állítását s mi is azt mondjuk:

— Lesz még lelkiismeretjárás azoknál a gazemberkeél, akik visszaélik a mi bizalmunkkal, eseltak, loptak, hamisítottak, a beteg és sebesült katonák ennévelőjét elloptak, a tifusztól béltbeteg katonákat moslékkal etették. A kik, míg katonáink vére kifolyt a harotereken, meghízalták zsebeit. Ó, igen, ezeknek lelkiismerete felfog támadni, mert lesz idejük a hortónben.

Ugy e, hogy megórtottuk, kedves Samu mester?

Visszavert orosz támadások Erdélyben.

Keleti harctér. Budapest, nov. 16. (Hivatalos.) *Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harcvonala.* A harcok a Zsil és az Olt folyó mindkét oldalán kedvezően haladnak előre. Több mint 1200 foglyot szállítottunk be. Kampolungtól északra és Sósmezőnél erős román támadásokat vertünk vissza. Saltától északra osztrák-magyar osztagok a Monte Alunison felderítést végeztek. Tölgyestől délkeletre orosz támadások eredménytelenek maradtak. A Monte Mestecanesti magaslatokon előrsi harcok voltak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Az osztrák-magyar csapatoknál nem volt jelentős harci esemény.

Sikeres vállalkozások Görz körül.

Olasz harctér. Budapest, nov. 16. (Hivatalos.) Görztől keletre történt tegnap jelentett vállalkozásunk folytatásaképpen csapataink ismét elfoglaltak egy ellenséges árkot. 60 olaszt elfogtak és 2 géppuskát zsákmányoltak.

Repülőrajunk egyike a Paar la Varniai állomás melletti katonai építményeket bőségesen bombázta.

Délkeleti harctér. Budapest, november 16. (Hivatalos.) Nincs esemény. *Höfer.*

A bolgár hivatalos jelentés.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik hivatalosan: *Macedóniai arcvonal.* A Cserna hajlásánál egész napon tartott a heves harc. Az ellenséget akinek sikerült a Csögel falutól északra levő 1212 számú magaslatot átmenetileg megszállania, ellentámadásokkal visszaszorítottuk. Az ellenségnek kétszeri kísérletét, hogy Doiran-jól délre állásainkat megtámadja megghusítottuk.

Lemondott a newyorki köztársasági pártvezetőség.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: *A newyorki köztársasági pártvezetőség lemondott. Wilson válaszlásának megtámadásáról visszavonta indítványát a szavazatok újból való megszámlálására nézve.*

A zeebrüggei és ostendei bombázás.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) *November 15-én hid-roplánjaink bombázták a zeebrüggei és ostendei buvárházj-állomásokat. A petroleumtelepeket felgyújtották.*

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) *Berlinből jelentik: A fenti angol jelentéssel szemben a Wolff-ügynökség jelenti, hogy 15-én az ellenséges repülőraj tényleg bombázta a brüggei és ostendei kikötőket, azonban a tengerészeti járművekben és telepekben kárt nem okoztak.*

Sikeres légi támadásaink.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) *A Corriere Pétervárról jelenti: Bukaresti legutóbbi légitámadás az hatvannál több áldozata van közöttük tizenkét halott*

Anglia és a lengyel királyság.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Kopenhágából jelentik: E hó 7-én Sturmer az angol-francia nagykövetekkel több mint egy órahosszat tartó tanácskozást folytatott az új lengyel helyzetről. Az angol követ a tanácskozás után kijelentette, hogy a lengyelek szerinte nem elégsznek meg a Németországától felkinált megkisebbitett lengyel királysággal.*

Sulyos csapás az angol állásokra.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *A Berliner Tagblattnak jelentik a nagyfőhadiszállásról: Az új angol állások a német nehéztüzérség legsúlyosabb csapásai alatt állanak, ezért újabb nehéz küzdelmek várhatók.*

A király egészségi állapota.

Bécs, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) *A király állapotáról jelentik, hogy hurut maradványa, mint Ó felsége korábbi hasonló hurutos bántalmainál, makacsul tart, ami egyébként a király szokásos tevékenységét semmiképen, semmiféle módon nem csorbitja. A király ma fogadta Windischgrätz Erzsébet hercegnőt és Hazai minisztert.*

Burián tanácskozása a kancellárral.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Berlinből jelentik: Burián délelőtt folytatta tanácskozásait Bethmann Holvéggel és este visszautazott Bécsbe.*

Párisban redukálják a világitást.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) *Genfből jelentik: Párisban mától kezdve este 6 órakor zárna. Az utcák, boulevardok sötétek, az üzletekben a hat órai minimumra redukált világitást vezették be. Sok helyen gyertyákkal világítanak.*

Wilson a békéért.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) *Genfből jelentik: A párisi Herald newyorki távirata szerint Wilson a kongresszust az európai béke helyreállítására vonatkozó üzenettel fogja megnyitni.*

A román hivatalos jelentés.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Bukarestből jelentik: Az Olt völgyében a megerősített ellenség Salatrocul és Bessoinu felé visszavonulásra kényszerített. A Zsil völgyében kénytelenek voltunk második védelmi vonalunkba vonulni. Az ellenséges repülők átröpültek és bombázták Turmagnia, Zimnic, Gyurgyevó, Tulcea, Campolung, Sinaja román városokat. Bombázták a fővárost és környékét. Megölték és megsebesítettek főként asszonyokat, gyermekeket. Nagyobb számú bombát dobáltak a királyi palotára. Szerencsére Mirco herceg halála óta senki sem lakik a palotában. Az ellenséges repülők azóta ismét átröpültek kisebb városok és falvak felett, ahol mélyen leereszkedtek és gépfegyverrel támadtak a békés lakosságra.*

Előrenyomulásunk Erdélyben.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Erlinből jelentik: Wolff-jelentés szerint Ancre déli partján, Grandecourtnál a harc folyik. Az erdélyi déli fronton sikeres előrenyomulás. A Balkánról semmi jelentenivaló nincs.*

Sienkievich meghalt.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) *Sienkievich Henrik világhírű lengyel író a Quo Vadis szerzője hetven éves korában a Genfi tó partján Veveyben meghalt. Az elhunyt író politikába sosem avatkozott. A világháboruban is a lengyelországi nép enyhítésén fáradozott.*

Hajdu Flórián izgatott a magyarok ellen.

Politizálás Harangmezőn.

A román betörés emlékét idézte fel a tegnapi törvényszéki tárgyalás, amelyet Seress Barna tanácselnök vezetett. A tanács tagjai: Vajnovszky Vince, Sztachó Károly bírák, ügyész Medvigy István, védő ifj. Zigre Miklós dr.

A vádlott Hajdu Flórián harangmezői g. keleti lelkész, akit azzal vádol az ügyesség, hogy egy halotti toron izgatott a magyarság ellen. Tagadja s állítja, hogy jó magyar hazafi. Részességével védekezik s nem emlékszik semmire.

A tanuk.

Filipi János harangmezői állami tanítót hallgatták ki.

— Emlékszik, mi történt Nyárlón az állomáson?

— Édes hazám érdeke és az igazság van a szemem előtt, híven akarok vallani.

Elmondja, hogy az állomáson a második vonatra várva beszélgettek. A pap látva, hogy sokan élelmiszert visznek a városba, azt mondta: fel kellene világosítani a népet, hogy Lemberg nemokára eszik, az oroszok betörnek, a pénz elveszti értékét, csak az idegen hatalom pénze jár. Egy barátja írta Lembergbe.

— Az oroszok Debrecen felé mennek, ha Debrecen eszik, Pestre indulnak, aztán Bécsbe a király kapuja elé. Magyarország meg fog semmisülni. Másik ellenség is be fog avatkozni. Kértem melyik. Azt felelte: Románia fog a muszkának segíteni és akkor Szerbia sorsára jutunk. Szó esett még a rekvirálásról s a pap azt mondta, egy szem buzát sem ad a katonáknak.

Az elnök: Véleményt mondott a vádlott vagy kárörömmel jóleső érzéssel tette kijelentéseit?

Tanu: Lehetett észrevenni, hogy örül. A néptől is hallottam otthon, hogy jönnek az oláhok és megsemmisítik Magyarországot. Hogy kitől tudják nem mondták meg. Egyszer rám kiáltottak: futhatnak a magyarok, mert jön a román!

A vádlott a szembesítésnél is megmarad tagadása mellett.

Lovas Katalin tanu megegyezően adja elő a történeteket. A pap azt mondta, Magyarországot felosztják. A tisztviselőkkel is végeznek, de a románok majd a román közönségeket elkerülik. A bolgárokon csodál, között a vádlott:

— Mondtam is neki, ne csodálkozzék, hiszen a japán is egy valláson volt az oroszokkal, mégis háborúba keveredtek. (Élénk derűtlenség.)

— No ezt nem jól tudta, jegyezte meg az elnök. Tavaszt.

Halotti tor pofonnal.

Horváth János tanító elmondja, hogy aznap délután a kocsmában ittak, azután elmentek a pappal temetni s onnan halotti torra. Ott ittak. Közben a pap elmondta, hogy a párbért, amely eddig 2 korona volt, felemelte a szentszék 6 koronára s most ennyit kell fizetni. Ezen csodálkoztak a többiek, de én azt mondtam, hogy olvastam, így van. Mindjárt sajnálottam is hogy

a paptól megveszem az évi párbért 100 koronáért.

— Huncut gazember, aki ki nem fizeti, mondta a pap s én odaadtam neki a száz koronát.

— Mennyit hoz ez a párbér egy év alatt?

— 340 koronát.

— Miért adta el a pap?

— Nem tudom.

— Miért vette meg?

— Az egyháznak, mert szegény. A pénzt azonban visszakaptam, mert a karátor nem akart beavatkozni a dologba.

— Hány gyereke van?

— Hat.

— S 100 koronát adott ki?

— Igen, templomépítésre. Ezután elmondja a tanu, hogy ittak s átérttek a politikára. A pap, mint már délután is, diadonált a románok hadjáratát, elmondta, hogy az oláhok bevették Brassót, Nagyszebent, most Kolozsvártt vannak. Én ez ellen tiltakoztam. A pap így válaszolt:

— Hallgass, renegát vagy, magyar kenyeret eszel, három nap múlva itt lesznek a románok s te leszel az első, akit hívsid felakasztanak. Jönnek az oroszok is másfelől s a magyar király sarkantyut köthet s elmehet. Bulgária többé nem fog létezni, meg fog semmisülni Magyarország, magyar pénz helyett orosz pénz lesz. Én erre dühbe jöttem s pofon vágtam a papot, akivel 8 év óta együtt vagyok. Mire ő így válaszolt:

— Ha Romulus itt volna, széjjelvágná.

A pap spicces volt, én meg hazamentem.

— Tűzzel mondta a pap a szavakat?

— Igen.

— Hallotta vádlott?

— Nem emlékszem kérem semmire.

Tanut megesketik. A többi tanuk is így vallanak.

Hajdu Flóriánt a törvényszék két rendbeli izgatás miatt 2 évi börtönbüntetésre ítélte. Az elítélt fogva maradt.

Mikor a székely földön az oláh volt az ur.

A most dúló világháború legborzalmasabb lapjai az oláh „hadsereg” erdélyi gaztetteiről szólnak. A tatárjárás óta nem jegyezték föl olyan bestialitásokat, a milyeket ez a balkáni horda elkövetett. Ime néhány újabb részlet:

A háromszéki lakások közül, csak az maradt úgy ahogy épségben, ahol vagy a tulajdonos, vagy valami megbízottja maradt. A többi lakásokat mind kirabolták a román katonák. A butorokat összetörték, összekeverték. A rablott bolmi egyrésze könnyen megtalálható lesz a megyebeli tolvajoknál. Ez irányban már intézkedés is történt és tömördek házföldszerelesnek, ágyneműnek, butoroknak, ruhának akadtunk nyomára.

A megyebeli románságról csak annyit, hogy két útköző közé kerülve, nem állították ki a tűzpróbát.

Az oláh katonaság és a körjük gyűlekezett császlák összetörte a köpecsi honvédeknek és nagy tancokat és irásokat rendezett örömeiben. Még ma is emlegetik azt a hórát, amit a honvédeknek porain toporzóakoltak el az örvendezők.

Kézdiből elhurcolták Benkő Dénes 71 éves birtokost, Bentő Lajos helyettes polgármestert, Török Samu szeszgyárost, Zayzon Lajos ügyvédet, a római katolikus plebánost és a katolikus hittanárt. Ezeknek

a sorsáról senki sem tud s mmit Dálcakon halálra kínozták, agyonverték Kocsis Károlyt. Uzonban megkínózták a községi jegyzőt és nyolcvan román katona dobta kézzől-kézre a Szepsiből való Klósz Ferencét, aki tsvaly mult hetvenkilenc esztendő. Az utolsó oláh katona az élettelen elkínózt mairónába belefűtötte a bajonettjét.

Az oláhok székelyudvarhelyi pusztításai külön fejezetet követelnek.

Az oláhok szeptember másodikán vonultak be Sóváradra, itt az első tonykedésük az volt, hogy elrekvirálták a lakosság összes gabonakészletét, a község lovait és marháit. A második napon a sertésekre és a majorcágra került a sor. Később a lakosságot kezdték rekvirálni. Az oláh uralom alatt elűntek és sohasem kerültek többé vissza a községbe a következő polgárok: Szóts Ferenc 80 éves, Szóts Árpád 17 éves, Ujfalu Mózes 60 éves, Zsigmond István 15 éves, Ráduly Ferenc 60 éves, Katona Sándor és neje 60 éves, Kaszós Mihályné 67 éves, Vass Juli 70 éves, Vass Ferenc 70 éves, Vassné 59 éves, Jónás Márton 70 éves, Pintye Lázár 84 éves sóváradai lakosnak.

Ezeket mind összekötözve, megkínózták kergették maguk előtt az oláhok és minden jel arra mutat, hogy az ország ha árán egy ezálig legyilkolták őket. Rádulyt, Katonát és a feleségét meg is isáították a hegyek között. Mindhármán megcsönkített testtel temetetlen feküdtek az uton.

Sóvárádon a lakásaikban tizenkét nő és férfit gyilkoltak le Köztük Biró Mátvás E'ek esődes elmebsjeet Biró Beninó Kovács Ágnes 72 éves mairónát két oláh katona lefogta és halálra kínozták.

Ugyancsak szeptember másodikán lépték meg az oláhok Szováta fűrdőt is. Itt is mindenkit kifosztottak, mindenkit elhurcoltak vagy legyilkoltak. Szovátról elhurcoltak hatvan és nyolcvan év közötti lakosokat és a kilencvenes kis Márton Annát. A megszállás első napján mintegy 249 embert hajtottak el Szovátról a paradi táborba, ahol fűtötték kínozták és megcsönkítették őket. Október hatodikán több oláh katona legyűrt a 76 éves Sikó Juliannát. Az utolsó megfojtotta az agyonkínózt asszonyt. A menekülés napján összefogdosottak közül csak az egyetlen Ambrus Ferenc maradt életben, ez az egy is súlyos sebesülésekkel. A többi tuszul vett polgárt a határ közelében egy szálig lemészárolták az oláh katonák.

Rettegetes ez a száraz, kimutatásszerűen összerótt borzalom, szinte példátlan, hogy valaha valahol így bánt volna el sz ellenes hadsereg a békés polgársággal. A visszavonuló hadsereg felsőbb parancsra hánytá kérdésre és irtotta ki a székely lakosságot. Természetes, hogy ezt a gátságot nem hagytuk megtorlatlanul.

x Aszódi Mihály kávé, enkorka-és csemege nagyáruháza Kossuth-utca, Saspalota. Telefon: 635. sz. A következő áru kapható: 3 csillagos Konvak, Finom Tea rum eredeti töltés, Finom Tea vegyíték, Fehér Cukor, Finom zamatu Kocsis-kávé, Szardíni, Hollandi Sajt, Szalámi, Feltört Mogyoró, Mazaola Csokoládé, Tiszta Mész, Borovicska, Törköly, Szilvórium, Huskonzervek, Nestlé-Gyermekteplisz, Régi valódi Franck kávé, Maláta kávé, Füge kávé, Málnaszörp, Lovas kocka, Finom Kakó, Aszódi 8 félé zamatu Pörköltkávé, Mandefel-Sütőpor, Finom Likör, Kondenzált Tej, Zöldbor-ó és Bab, Diana-Sósorszesz, Fehér és Vörösborok, Afonyabor, Puffat Rzsakása Malaga, Datolya, Teakenyér és Kusler Gerbeaud bombonokól nagy raktár! Összes Konzervhalak megérkeztek! Eladás nagyban és kicsinyben! Vigyázat! Aszódi cukorkában kávéban és csemegekben vezet!

* **Gépez** azonnali belépésre felvételük a Félifűrdőben 25 lóerős szívó gázmotor és dyanamó önálló kezeléséhez.

Lenyelte az ápolója orrát.

Egy örült rémtette.

Borzalmas eset történt tegnap a biharmegyei kórház elmeosztályán. Egy örült férfi leharapta ápolójának orrát és egyik ujját is pedig szerelmi bosszúból.

Pénzes Juliska az illető, aki az elmeosztályban teljesít ápolónői szolgálatot. Tréfái alkant egy elmebeteg férfivel. Fogta meg és irt hozzá egy szerelmes levelet és elküldte a szerencsétlen bolondnak, még pedig ajánlva.

A levél azonban nem remélt utókövetkezményekkel járt. A levélnek más volt a hatása, mint amilyent írója remélt. Az elmebeteg komolyan vette a szerelmi vallomást, mely a levél soraiból áradt felé és szerelmi ömlengésekkel fogadta az ápolónőt. Pénzes Juliska ekkor kacagva vágta a szerencsétlen ember szemébe, hogy tréfa az egész, szégyében sincs, hogy szerelmes legyen belé.

Az örült férfinak sem kellett egyét, felbőszítve, mint a tigris ugrott neki Pénzes Juliskának és egy pillanat alatt tőből leharapta a leány orrát és lenyelte. Majd két kezét ragadta meg, s egyik ujját szintén leharapta, de azt már nem nyelte le.

Az előszaladt ápolók lefogták a szerencsétlent és megfektették a további végzetéstől, a szerencsétlenül járt leányt pedig beszállították a biharmegyei kórházba, ahol ápolás alá vették.

Milliók könyve.

Rettenetes, mit olvasunk.

Magyar írók védőszárnya alatt jelent meg egy vállalatban a *Milliók Könyve* s a legkitűnőbb kolportázs segítségével terjesztik azon elv elapján, hogy még az üres papírt is el lehet terjeszteni kellő adminisztrációval.

Elolvastuk a vállalat legújabb füzetét. Dolly völégénye, mondja a cím, s egy automobil szemüveges férfi, a mozikból ismert betörő néz egy bodorfürdőshajú leányra.

Egy álarcos bálon vagyunk, ahova egy betörő érkezik lámpással és kulcsokkal. Ellopja a háziar aranytágyérait s egy fiatal hölgyvel, aki benne ismerőst sejt, automobilba megrugrik. Magsebesül s a leány is ezerben hagyja az aranytágyérok, mert tolvaj.

Nos, egy újságíró felfedezi, hogy ki a leány s ki lehet a betörő. Neki barátja ez utóbbi, aki tagad, de letartóztatják, mert bír a leány egyszer vissza küldte a tányérokot, újból elloppja valaki s a fiatal embert eltalálják meg.

De itt a bonyodalom, ez a fiatalember ártatlan, mert még két ur van a játékban s egyik gazember, az csinál mindent.

Már mindenki ártatlan, még a leány is, aki éjszakának idején kóborol ide oda és csudálatos, senkinek se tűnik fel.

Hát ez kérjük szeretettel, a legtisztább ponyva, rongy, szemét. Az, amit a mozinál már nem is engednek meg, ami ellen min-

den ép érzékű ember hangosan tiltakozik. Ez kérem dugáru, rettenetesség, a legócskább, a legrombolóbb ponyva, amelyet szalamba csempésznek be.

Értjük a vállalatot: nincs szerzői jog, nem kell érte fizetni, se Jaques Futrellenek, se senkinek. Fagarást se ér, s míg a tehetséges magyar írók éhen pusztulnak vagy beállnak a Milliók Könyvéhez címíróknak, addig a ponyva betolakodott a lapokba, hátul, a regényesarnokba, s most mint kultúresemény szerepel a Milliók Könyvében. Nem először.

Most már csak az „aranyozott falikép“, a „zenélő óra“ s a „varrógép“ hiányzik s ott vagyunk, ahol voltunk 1870 ban.

Rettenetes. Tolvajok, jásszok, apacs romantika, büntett, ingovány poézis, pocolya regény. Mi burjánzik fel a front mögött, szent Isten! Feltámadt a Nobody!

Nem hagyta jóvá a miniszter az 1.400,000 koronás kölcsönt.

Jelentést és magyarázatot kér.

Nagyvárad város törvényhatósága csak úgy tudta ez évi költségvetését összeállítani, hogy egyes kiadások fedezésére kölcsönök felvételét határozta el, amelyeknek esedékes kamatai szerepelnek a kiadási tételnél.

Tudvalevőleg a miniszter az így összeállított költségvetést nem hagyta jóvá, hanem a közhírtömeléssel a jövedelmek fokozásának megjelölésével, a költségvetés új tárgyalására utasította a törvényhatóságot.

A kölcsönök felvételét külön közgyűlési határozattal rendotta ki a város.

Az egyik kölcsön 1.400,000 koronáról szólt.

A belügyminiszter leirata a milliós kölcsönre vonatkozólag tegnap érkezett le Nagyvárad városához.

A miniszter, mielőtt a közgyűlési határozat felett érdemben határozna, felvilágosításokat kér egyes pontokra nézve.

Jóváhagyta a miniszter a határozatnak azon két pontját, hogy a honvédtűzérlektanya löszraktár építésére szükséges 77600 kor, valamint a régi vízműtelep gátjainak javítási munkálataira szükséges 205000 korona kölcsönből fedeztessék.

A többi szükségletekre, amelyeket a kölcsönből szándékozik fedezni a város, jelentést és magyarázatot kér miniszter.

Ilyen szükséglet a csendőrszolgálat felmerült kiadás, amelyre megjegyzi a miniszter, hogy erre a célra már felvett előzőleg 3.300,000 korona kölcsönt a város. De azt nem tudja a miniszter, hogy ez a 3 milliós kölcsön lassankint elment más szükségletek fedezésére. Nem egyszer a tisztviselők fizetését is ebből pótolják.

Magyarázatot kér továbbá a miniszter a honvédtűzérlektanya, a Paris-patak, a tűzoltó felszerelések és a szakiskolák címén a kölcsön terhére felvett összegeket illetőleg, mivel mindezekre már szintén engedélyezett kölcsönt a miniszter.

Kérdi továbbá a belügyminiszter, hogy a mutatózó 245,746 korona háztartási hiányt miért akarja a város még mindig ebből a

kölcsönből fedezni, mikor ezt már a költségvetésre vonatkozó leiratban megtiltotta?

A miniszter azonban tévedésben van, mert a költségvetésre vonatkozó leirata akkor érkezett, mikor a kölcsön ügye már régen a minisztériumban volt, hiszen egy közgyűlésben tárgyalták a két kapcsolatos dolgot s azok egyszerre küldettek fel jóváhagyás végett.

A tanács megteszi a felvilágosító és magyarázó jelentését a miniszterhez, amely aligha lehet más, mint hogy a kölcsön jóváhagyását újból kéri, mert más kivétel ut nincs a város számára.

HIREK

* Balás Elemér dr felolvasása.

A Budapesti Ügyvédi Kör felkérésére Balás Elemér dr törvényszéki elnök megígérte, hogy a gyorsított eljárásról felolvasást tart. E felolvasás, mint értesülünk, december első csütörtökén lesz, amikor az Ullmann-pör befejezést nyer. A felolvasásra felutaznak a törvényszéki tanácselnökök közül Palankay Károly és Szöllősy Gyula, továbbá Gyenge Béla bíró, valamint az ügyvédi kar néhány tagja is.

* **Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Schuel József 37. gy. e-beli őrnagyot alezredessé léptette elő. Tartalékos főhadnagy lett Tóth János 4. honvédséglogozásvezető hadnagy, tartalékos hadnagyok lettek Vajda János, Cséregh László, Botta Sándor, dr Szilas László, dr Hodosi Márton, Cserecsnyés Jenő és Papp József tart zászlósok.

* A Katolikus Népszövetség mozgóképfelvétele.

A nagyváradi Katolikus Népszövetség vasárnap mozgóképfelvétele iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A kiutazó előadás meg is érdemli az érdeklődést, mert olyan remek mozgóképek vannak felvéve a műsorba, amelyek között tanulságos dolgok és humoros jelenetek pompásan váltakoznak. A műsor kimagasló pontja: Küzdelem az oroszizmussal, eredeti amerikai felvétel, izgató jelenetekkel. A többi között sok színes kép is van. Az előadás vasárnap, november 19 én délután 5 órakor kezdődik a Katolikus Kör Szent László termében.

* Detektív állások szervezése a vasutnál.

A vasutnál szinte féltelen nagy a lopások száma, a vasuti kocsik megdézsmálása naponként egyre magasabbra szökik, azonban a tettes legtöbbször az ismeretlenség homályában marad. Most különben sikerült egy tolvajbandát elcsípi, de ezzel még nem akadályozták meg a további lopásokat, amelyek rengeteg kárt okoznak a magyar államvasutaknak. Gerő Armin rendőrfőkapitány tegnap délután 4 órakor tárgyalást folytatott Singlár Gyula Máv. forgalmi főnökkel. A tanácskozásban résztvettek Ehrlich Imre fogalmazó és Dienes István detektív is. A megbeszélésnek az volt az eredménye, hogy a vasuti állomásnál több detektív és éjjeli őri állást szerveznek. Természetes, hogy ehhez szükséges még az illetékesek hozzájárulása, ami azonban valószínűleg nem fog elmaradni.

*** A Kath. Népszövetség novemberi ünnepélye.** A Kath. Népszövetség vasárnapra egy hétre, november 26-án tartja meg második háborús délutánját a Kath. Kőr Szent László termében. Az ünnepély műsora ismét magas színvonalú, értékes számokból lesz egybeállítva, méltóan a Népszövetség eddigi ünnepélyeinek színvonalához. A meghívók rövid időn belül szétküldetnek.

*** Erzsébet királyné emlékezete az iskolában.** Az olasz városi polgári leányiskolában (Ritók utcai helyiség) 18-án szombat délután tartják az „Erzsébet” ünnepséget, melynek műsora a következő:

1. Himnusz.
2. Bevezető beszéd. Tartja Vasady Ella.
3. „Ciprus lembok” Lampel Gézatól. Szavaljak: Adler Julián, Osvald Böske, Radó Magda és Megyessy Ilona.
4. Gyászdal. Radray Margitól. Karéneket.
5. Ünnepi beszéd. Tartja Pásztor Edit.
6. a) Bach tolfeggió. Zongorázza Czeglédy Irén, b) Horváth „Magyar ábránd”. Zongorázza Nagy Kató.
7. Királynék halálára. Móra Istvántól. Szavalja Demetrovits Jolán.
8. „Lohullott a rezgőyárfa” dalolja Kasztor Ilona.
9. „Erdélyről”. Szabolcska Mihálytól. Szavalja Csányi Valéria.
10. Mandelsch. Népdal. Kettős. Éneklik Orosy Margit és Keztyös Ilona.
11. „A hugom altatja kis fiát” Zilahy Lajostól. Előadják: Vásarhelyi Aranka és Racz Ilona. Zongorán kíséri Pásztor Edit.
12. Szózat.

*** Adományok a hadiárványknak.** Nagyvárad város árvaszékéhez a „Hadiárvány” segélyalapja javára újabban az alábbi némes adományok folytak be: Göcz Béla nagyprepost 100 dr. Bundala Mihály prepost kanonok 50 Rimler Károly polgármester gyűjtéséből 532 50, Pásztor Ferenc tiszkegázgató gyűjtéséből 213 60, Polgári takarékpénztár 50, Róz Mihály 20, Szilágyi Géza 10, A „Nagyvárad” napilap után Tózsér Károly főszámvivő őrmester 57 60, Feinsilber Sándor 5. A „Tiszántúli” napilap után: Racz Béla 10, Kőr Szent László 30. A közéleti elemi iskolák (sárnevek) 3, Nyeki József 2 korona. Továbbá Kon Gyuláné, Krammer Annamária ruhánembek. A nemeselektű adások adományait fogadják a hadiárvány nevében a városi árvaszék hálás köszönetét. Nagyvárad, 1916 november 9-én. dr. Istvánffy István Nagyvárad város árvaszékének elnöke.

*** Elfogott szélhámossz. Tegnapi megirtuk, hogy a vasutnál ismeretlen tettes kiváltotta a rubatárból Bába Márta pincérszék ruháit, mintegy 2000 korona értékben és ellíllant velük. Tegnapi már eredményre vezetett a nyomozás, a tenkei esendőség elfogta a tettest Szalai Rózsi facér pincérszék személyében. A szélhámosszért egy rendőrmert érte, aki Nagyváradra kíséri, hogy elfoglalja jól megérdemelt helyét.**

*** Adomány a Vörös-Keresztnek.** Kimpel Gábor 26 korona 60 fillért küldött szerkesztőségünkbe a helybeli Vörös Kereszt egyletnek. Rendelkezési helyére juttatjuk.

*** A 2 filléres nyomtatványok** A kereskedelmi miniszter rendeletét adó ki, melyben akként intézkedik, hogy a 2 filléres kártyaalakú nyomtatvány a 10 grammot nem haladhatja túl; továbbá a nyomtatványnak kártyaalakúnak kell lenni, magára a küldeményre irt címmel. (borítékot, címezésgot alkalmazni nem szabad.) Hysa

nyomatvány csak belföldre küldhető. Irások bejegyzéseket nem tartalmazhat. Csak számjegyeket szabadon hagyott nyomtatott szöveg közé szabad írni. A 2 filléres nyomtatványt csakis nyomdal uton szabad előállítani, más sokszorosítási mód (könyvost) nem alkalmazható.

*** Lesz rézgálic.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóválasztmánya gróf Zselénzky Róbert elnöklése mellett e hó 9-én tartott üléséből a mi szőlősgazdáink vigasztalására közöljük a következőket: A kormány képviselője kijelentette, hogy 8 gyár állítja elő a kékövet és a német kormánytól 400 vagonnal kapnak tavaszra. A kiosztás nagyjából olyanformán fog történni, mint tavaly, illetve az idén tavaszkor, de hogy a kiosztás késedelmeskedése miatt a védekezés későre ne maradjon és a szőlősgazda ne haszontalanul tesztelje el anyagát és idejét, határozatba ment, hogy a kormányt felkeressék, hogy még ez évben, illetve januárban már mindenki megkapja szükségletét, sőt a legközelebbi napokban országos összejövetel fog történni, hol követelni fogjuk a rézgálic azonnal való szétosztását. Ugy értesültünk, hogy az idén több rézgálic fog rendelkezésre állni, mint a múltban állott. Mindenesetre biztató jelenség, hogy az uszorások 1200—1600 koronás ajánlatainak föl ne üljenek. A Mezőgazdák Szövetkezete 10 vagon rézgálicot most oszt ki tagjainak egy szabadkézből származott vétel alkalmából 650 koronáért, biztosítással minden eshetőségre. A tavalyi kékövet 385 koronáért kaptuk; most 650 korona de mégsem 1600—1800 korona.

*** Kőhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szeletke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

*** Felhívjuk a közönség figyelmét a „Hőféherke” harsnya árúháza mai számukban közölt hirdetésére.**

*** Eczet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13—02.

*** Perfect magyar német levelező kasszony ki a gyors és gépirást tökéletesen bírja felvétetik Komlós Tesvérek üveg nagykereskedésében. Zöldfa u. 13.**

*** Rekedt katona** felvétetik éjjeli őrnök Moskovits Adolf és Fiai R. Ti nagyürögdi gazdaságába. Jelentkezhetni a részvénytársaság nagyvárad-i ipartelepén.

*** Helybeli nagyobb pénzintézet** megfelelő gyskorlattal bíró fiatal tisztviselőt keres. Cím a kiadóhivatalban.

*** Dusafalva határában** 300 kishold területű legelő 1917 január 1-től bérbeadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógymárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Kiadó. Arany János utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdő szoba s egyéb mellékkeliségekkel 1917 május 1-re. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál. Kossuth-utca.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

IRODALOM

A világháború naplója. A Magyar Könyvtár ily című becses és tartalmas sorozatának most már XI. füzeté jelent meg, amely az 1916 január—februári eseményeket mondja el röviden, hiteles adatok alapján s ezenkívül Luigi Barzini, Sven Hedin, Lengyel Géza és Szöllösi Zsigmond érdekes cikkei közli. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 60 fillér.

Bárd-féle Karácsonyi Album. A Bárd Ferenc és Testvére budapesti kiadó cégnek évenként karácsonyra megjelenő Albuma mindig egy tartalmas, mint kiállítás tekintetében a zongorázó közönség legkedvesebb karácsonyi meglepetése. A kiadó cég e drága világban is megtartotta ama szép albuma régi árát, vagyis az most is füzeve 4 K, díszkötésben 6 K lesz. De igyekezzenek az érdeklődők rendelkezni erre november végéig megtenni, mert ezen időtől az már nem lesz kapható.

Heltai Jenő új könyve. Humor, satira, életfilozófia, usztult, böcs döröntség a jellemvonásai Heltai Jenő minden művének, s ezek vannak meg Végeladás című új kis könyvében is, a melyben a kitűnő író vagy husz humoros apróságot gyűjtött össze, vidám, satirikus képecskéket az emberi életben s a paciális pesti levegőből. Pompás figurák, Heltai ismert alakjai és egészen új, friss kitalálások mozognak, élnek, bohóskodnak a kis könyvben, a mely nem csak mértékben fogja tokozni ugy az író népszerűségét, mint Radó Antal kitűnő vállalatát, a Magyar Könyvtárat, a melyben megjelenik. A Magyar Könyvtár kiadóiban is példátlan népszerűsége jutott: egy év alatt több mint egy millió példányt kelt el a magyar olvasóközönség között. Heltai könyvének ára 60 f. Kiadta a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég.

A hazugság. Paul Bourget nálunk is a legolvasottabb francia írók egyike. Látszólagos művésze, a mely bevilágít a lelkek titkos redőibe, a francie előkelő életelmés és finom rajza, az érdekes és meglepő történetek és helyzetek, melyekbe az embereket beállítja, erősen foglalkoztatják az olvasó érdeklődését. Bourget minden esetre egyike a modern Franciaország, általában a modern szellem legkiválóbb reprezentánsainak. Most egyik kitűnő műve, az A hazugság című érdekes kis regény kerül a magyar olvasó elé, Benedek Marcell gondos fordításában a Magyar Könyvtár kiadásában s bizonyára egyik legkeresettebb füzeté lesz e példátlan népszerűségű vállalatnak. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 60 fillér.

Deák Ferenc husvétli cikke és a kiegyezést védő, 1867 március 28-án elmondott beszéde a magyar politikai történelem oly határt jelző okiratai, amelyeket bizonyára ismerni kíván minden magyar ember. A Magyar Könyvtár, Radó Antal rendezésében népszerűsége jutott vállalata tehát közönségtelennek felel meg, mikor egyik legújabb füzetében mindenki számára hozzáférhetővé teszi a haza hőlésének e két nevezetes művét: újabbkori történetünk e fontos két kútforrását, az eredeti szövegek alapján. Érdekes tájékoztató bevezetést úgy a husvétli cikk mint a beszéd előzményeiről s hatásáról dr. Fayer Gyula irt. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 20 fillér.

Legujabb táviratok

Vízbezuhanó villamos kocsi.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól) Reitterdamból jelentik: Bostonban ma egy villamos kocsi, mikor a hidon ment keresztül, kisiblott és a folyóba zuhanó. A kocsiban 60 utas volt, akik közül 54 utas meghalt.

Kirabolt postahivatal.

Szolnok, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) A szolnoki megyei Jászkarajenő községben a postahivatal kerékgyárió Lóránd dr. körorvos házában var. Tegnap éjjel fél 12 órakor az orvos zajt hallott és kiáltozni kezdett, mire irodájából vissza szölk: — Maradjon nyugton, ha kedves az élete!

A körorvos erre az abiskhoz futott, hogy feltépje és segítséget hívjon. Az abiskok azonban levoltak szegszve. Az orvos az ablakon keresztül látta, hogy négyer, köztük egy felfegyverkezett a ktona és egy nő, a posta irodájából kivitték a pénzszekrényt és azzal elhajtottak. Az orvos szonnal értesítette a csendőrséget, mely azonnal áldözőbe vette a betörőket. A nyomok Erzsébetfalvára vezettek. A rablók 40.000 korona készpénzt vittek el.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Alföldi zene mütár.

Csernus Mihály (Apáczay István) háborus dalai.

A napokban e cím alatt Debrecenben új zenei kiadó vállalat létesült. E vállalat létrejöttét a csek közepes zenei értéket és erkölcsi tartalmat nélkülözö sikamlós, gyakran tragár orfeumi dalok és kupiék túllengése segítette elő. Az erényekről neres magyar anyák — általános műveltséget, így megfelelő zenei tudást is öhajtván adni gyermeküknek — fájdalommal személtetik, hogy a zene kedvéért mily lehs, frivol dalok lopják be magukat gyermekeknek a teltán lelkese. Az Alföldi zene mütár az erkölcsi nem-sítéec, a tiszta lelkület megmentése fáradozik, amikor a legjobb magyar dalköltöz értékesebb műveit, kizárólag fehé darabokat nyújt a nagy közönségnek. Emez ígérlet betartását biztósítja ama körülmény, hogy a zene mütár szerkesztésé: Csernus Mihály segédlekeez vállalta el. Csernus zenei kvalitásai mely körben ismeretesek. Több, mint 10 év óta foglalkozik nagy buzgalommal és sikerrel az egyházi és világi zenével.

Szólfa'ujáról az Apáczay István nevet vette fel s e név alatt vett részt az országos nótá versenyen, ahol 3 nótáját — bár 800 nál többen pályáztak — „első helyen dícsérettel“ tüntették ki. 31 nótája és 22 egyházi éneke jelent meg eddig hat füzetben. Műveinek szeretetét jellemzi, hogy legtöbb füzetének első kiadása elfogyott. Állandó munkatársa a „Kath. Káutor“ c. egyházi zene mütár folyóiratnak. A zene mütár most megjelent első füzetei az ő háborus nótáit és műdalait tartalmazzak. A közönség bizonyára megkedveli a hangulatos, eredetiségéről és nerközönséges zenei tehetségéről tanuskodó szép, háborus nótákat.

Apáczay István, kinek szép Mária énekeit már sokfelé éneklük, ezúttal háborus dalokat írt. Most, amikor özönével teremnek a háborus dalok, Apáczay István szerzeményei mégis feltűnést keltenek. Minden izükben magyaros a zenéjük, dallamosak, fülbe mászóak és szívhöz szölk. Az „Egy haladó katoná dala“ — melyet Békési László szövegére szerzett, különösen szép és amellett kiválóan alkalmas előadásra.

A többi szám is. Hol van a fiamnak sirja. Egy levelet kaptam. Doberdói halál-erdőn (z utóbbinsk szövege a hősi halált halt Szepessy László főhadnagy utolsó verse) egytől-egyig szépek és első helyet foglalnak el dalkötözötünkben. Zongorára Rávyf Károly mesteri kezekkel, művészién s mégis könnyen játszhatón tette át. A dalok az „Alföldi Zene mütár“ban jelentek meg. Ára darabonként 1 korona. Magrandalhatók Antalffy József zene mütárkereskedésében Debrecen. Szt. Anna-u. 13.)

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Péntek: Három a kislány.
Szombat délután: Trilby.
Szombat este: Subenc.
Vasárnap délután: Kis gróf.
Vasárnap este: Mágna Miska.

A Három a kislány ma este tölti be a színház műsorát.

Két délutáni előadásról. Szombaton délután a szenzációs utána dráma, a Trilby körül szüire, a címzerepben Polgár Mihály és Svengáli szerepben Sik Rózsa. — Vasárnap délután a Kis gróf ess műsorán, a címzerepben Tompa Béával.

A suhenc. Rég hallott, de az ébradás pillanatában már ismét népszerű, kedves emlékü melódiák szárnyain röppen a Szigligeti színtáz színpadára szombaton este Kosti legszébb zenei sikótás: a Suhenc. A közönség körében méltán érdeklődéssel várt repízem Biller Irén játsza a pajzán, örökké dús, fífikus suhencot, a mely egyike azoknak a szerepeknek, amelyeket mintha Biller Irén számára írtak volna. És a nagyváradi közönségnek máris kedvencévé lett, fiatal primadonna maga is legjobb szerepei közé számítja a Suhencot, amelyben fiatalága, temperamentuma és ének-készsége fontos tényezők, de biztosítékai is a frenetikus sikernek.

Mágna Miska. A színházi műsorának ez a közzedőit sláger operettje legközelebb vasárnap este kerül szüire.

VIGADÓ mozgó-színház	Pénteken. A királyné barátja történet 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgó-színház	Pénteken. Egyiptom gyöngye történet 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgó-színház	Pénteken. SZISÉRIA. dráma 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

NYILTTÉ

Karácsonyi vásár

Heti árjegyzék:

- Ebédő készlet aranyozással 6 személyre 30 K
- Tás készlet aranyozással 6 személyre 8 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre 8 K
- Fekete kávé készlet aranyozással 6 személyre 8 K
- Mosdó készlet fayenez 10 K
- Gyümölcsös készlet majolika 6 személyre 6 K
- Tésztás készlet majolika 6 személyre 4 K
- Befőttes készlet Kristály üveg-ből 6 személyre 4 K
- Torta készlet Kristály üvegből 6 személyre 4 K
- Befőttes készlet nickel fogóval 6 személyre 6 K
- Vizes készlet kristály üvegből 6 személyre 4 K
- Boros készlet kristály üvegből 6 személyre 3 K
- Likőrös készlet kristály üvegből 6 személyre 3 K
- China e üst cukor tartó 4 K
- China ezüst cukor kosár 4 K
- China ezüst vaj tartó 4 K

Képkerekezés, ablak üvegezés
gyorsan, előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **DR. KRÜGER ALADÁR** | Felelős szerkesztő: **DR. PAPP KÁROLY**

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.
KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.
Telefon-szám: 51 Alapítatott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:
Borzásokokat,
lisztes és gabonaszásokokat, ponyvák, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papírzsinegeket,
szalmaszások, pokróczok és takarókat,
gazdasági erős csizmákat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.
Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Szépírásu

iroda kisasszony kezdő fizetéssel gyakornokul felvétetik a «Fekete Sas és Zöldfa» részvénytársaság irodájában. Jelentkezhetni: Színház-u. 6.

IZSAK LIDIA elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. Park-szálloda
telepében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kéz fűzőkben egyes tartók, melltartók és harkókban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk Szigeti színház művésznőinek egyedüli szállója.
:: Telefon: 11-53. ::

4 hold

szőlő nagyvárad határban (ebből 3 hold lucernás, f 1 holdkonyt akerti, vetemény föld) új lakóházzal, istálló kocsiszin, kuttal haszonbérheadó.

Feltételek megtudhatók: „Fekete Sas és Zöldfa” részvénytársaság irodájában, Sas Passage 24. sz. lépcső, telefon 14-00.

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, gyermek kötött ruházatott, valamint az összes kötöttáru cikkek, legelőnyösebb árakban beszerezhetők, az általánosan elismert szolid és jó árukból hírneves

Hungária Harisnyáruház
a Sas Passage főbejáratánál.

Kéretik cégünket összenemtéveszteni

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók, közönségét, hogy a főzőedények, legújabb rendszerű „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók. Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos jelámpapótlók 2000 g, ertya fényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fülkékben beraktározásra elfogadhatók. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszinek állandó rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residencia mellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sudrony-ágybetétek: összehajtható ágyak eredeti gyári árakban kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1,000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitol váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

Cs. és kir. 2. számú Lógyűjtőparancsnokság
N. Besenyő puszta up. K. Tarján.

E No 1746/1916.

Megvételre kerestetik azonnali szállításra Biharvármegye bármely vasúti állomására szállítva lehetőleg préselt esetleg préseletlen állapotban

1000 mm. egészséges széna

A széna eladó által a feladási hely állomásához szállítandó ki. A wagonokba rakást már a Lógyűjtőparancsnokság végezteti s a szállításhoz a ponyvák is innen adódnak. E szénaszállításra vonatkozó ajánlatok legkésőbb november hó 23-ig postán ide intézendők.

Cs. és Kir. Lógyűjtőparancsnokság
N. Besenyő puszta up. K. Tarján.